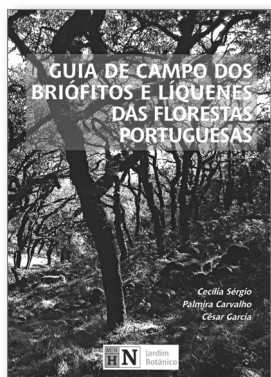

Recenzja

C. SÉRGIO, P. CARVALHO & C. GARCIA. 2009. **Guia de campo dos briófitos e líquenes das florestas portuguesas**. 119 str., 189 kolorowych fotografii, 7 kolorowych rycin, 1 rycina kreskowa. Miękka oprawa, format 21,0 × 14,8 cm. Jardim Botânico, Museu Nacional de História Natural, Lisboa. Cena: nie podano. ISBN 978-972-96491-9-6.

Bogata kolekcja atlasów fotograficznych mszaków i porostów wzbogaciła się o kolejną pozycję. Jest nią terenowy przewodnik do oznaczania najczęściej spotykanych leśnych gatunków mchów, wątrobowców i porostów w Portugalii. Lasy zajmują około 1/3 powierzchni tego kraju, przy czym w części północnej, zdominowanej przez roślinność typu atlantyckiego, przeważają lasy sosnowe z panującą sosną nadmorską (*Pinus pinaster* Aiton) oraz z dużym udziałem dębu ostrolistnego (*Quercus ilex* L.), podczas gdy na południu wykształcona jest roślinność śródziemnomorska z resztkami wiecznie zielonych lasów dębowych, w których dominuje odporny na suszę dąb korkowy (*Quercus suber* L.). Jak wszędzie na świecie, lasy portugalskie żywią bogatą florę roślin zarodnikowych, zwłaszcza epifityczną, w której główną rolę odgrywają mszaki i porosty. W omawianym atlasie autorzy zaprezentowali 78 gatunków mchów, 18 wątrobowców i 45 porostów.

Układ atlasu jest typowy dla tego typu wydawnictw, które adresowane są z reguły do szerokiego kręgu odbiorców, często nie mających specjalistycznej wiedzy na temat prezentowanych organizmów. Stąd też w części wstępnej znajdują się podstawowe informacje o mszakach i porostach, ich budowie, rozmnażaniu i zajmowanych siedliskach oraz znaczeniu ekonomicznym i roli, jaką odgrywają w szacie roślinnej. Natomiast w części zasadniczej przewodnika zaprezentowane są kolorowe fotografie gatunków, przedstawiające pokroje gametofitów i sporofitów mszaków i plech porostów oraz w powiększeniach różne charakterystyczne szczegóły ich budowy. Towarzyszą im opisy morfologiczne oraz charakterystyka siedliskowa poszczególnych gatunków. Atlas zamyka słowniczek terminologiczny.

Dla czytelnika z Europy Środkowej najbardziej interesujące będą fotografie i opisy wielu gatunków atlantyckich i śródziemnomorskich, nie występujących w naszej części kontynentu. Są to m.in. *Cryphaea heteromalla* (Hedw.) D.Mohr, *Pterogonium gracile* (Hedw.) Sm., *Orthotrichum ibericum* F.Lara & Maziropaka, *O. acuminatum* H.Philib., *Sematophyllum substrumulosum* (Hampe) E.Britton i *Scorpiurium circinatum* (Brid.) M.Fleisch. & Loeske z mchów, *Cololejeunea minutissima* (Sm.) Schiffn. z wątrobowców i skrajnie u nas rzadka *Lobaria amplissima* (Scop.) Forssell z porostów. Większość fotografii jest dobrej jakości, więc atlas powinien być wartościowym nabytkiem dla kolekcjonerów tego typu literatury.

– RYSZARD OCHYRA, ul. Fryderyka Zolla 39, 30-898 Kraków, Polska.